

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»

în

Blaș.

Anul XII.

Blaș 8 Februariu 1902.

Numérul 6.

Chestia naționalităților

În parlament.

În dieta din Budapesta s'a făcut din nou vorbă despre naționalități, cu tóte că guvernul Bánffy a declarat, și guvernul Széll ține și el la declarațiunea, că *nu există naționalități*. În decursul desbaterei generale asupra bugetului s'a vorbit adecă în mai multe ședințe, când despre Sași, când despre Români, când despre Slovaci. Va să zică, tot mai există Sași, Români, Slovaci, și alte naționalități, cu tótă ignorarea oficială, de care ar vré să-i împărțescă guvernele ungurești, ce se perindéză după vremuri la cârma acestei nenorocite țări. Zicem „nenorocite,” pentru că nu putem numi alt fel o țară, care e cârmuită de ast fel de ómeni, cu ast fel de idei, încât ei caută, să nege existența unor părți mari a fiilor țării, caută să ignoreze părțile firești, din care se compune și se susține țara.

El bine deci, dacă din când în când se mai face pomenire chiar în parlament, în fața guvernanților nostri, și despre fapte și stări, cari pot să le aducă aminte de prostia, ce comit negând existența naționalităților.

Orî cât de sarbede, orî chiar nenorocite ar fi cuvântările acestea, ce ne pomenesc în dietă, ele ar putea avé darul ca să readucă pe cârmuitorii nostri la idei mai bune, la recunoșterea realității, fie orî cât de tristă, a stărilor faptice. Éta de ce înregistrăm noi ca momente marcante ast fel de cuvântări, de alt fel n'ar fi vrednice póte nici să le pomenim.

Când cu desbaterea asupra mesajului regal și al proiectului de răspuns, — în Novembre anul trecut — se întâmplase de asemenea, că s'a adus în dietă vorba despre naționalități. O aduseră niște oratori unguri, și atunci o fóie patriotică a zis că „desbaterea a deraiat” A deraiat din ogașa patriotică și a lunecat pe potece străine. Acum dară érá-și a deraiat desbaterea. Numai cât autorii deraierei atentatorii — n'au fost unguri, ci alți cetățeni „cu buze nemaghiare.” Trei sînt ei până acum. Un deputat Sas, un deputat de origine Român, și un Slovak.

Dr. Lindner, fost profesor de dreptul public la universitatea din Cluș, a fost cel dintăi, care a făcut să deraieze desbaterea parlamentară. Dinsul a ținut, să accentueze în numele Sașilor, că sînt nemulțumiți cu mersul general al sistemului politic. S'a plâns, că promisiunile făcute naționalităților în dietele din 1861 și 1865 s'au împlinit numai față cu Croații; că legea de naționalități

conține *minimul* de drept și libertate, ce compete naționalităților, și totuși nu se observă. Sașii recunosc „statul maghiar unitar constituțional” și îndreptățirea limbei de stat, dar numai între marginile legii de naționalități; recunosc elementului maghiar rolul conducător, dar nu-i recunosc supremația, dominația necondiționată. Bucuros jertfesc totul patriei, dar de una nu vor abzice nici odată: *de naționalitatea lor, care trădește în limba și cultura lor.*

Pășirea deputatului Linder a făcut asupra noastră și asupra tuturor ómenilor nepreocupați și neorbiți, cea mai bună impresiune. Cuvîntarea lui avea ponderositătea ce i-o dedia încredințarea deputaților sași, în al căror nume vorbia și ponderositătea și mai mare, ce prin ei i-o dedia întreg poporul săsesc de peste 200,000. din țară. Mai mult! Sîntem siguri, că declarațiunile lui Lindner le-ar iscăli nu numai toți Sașii din Ardeal ci și Svabiî din Ungaria, cu un cuvînt toți Germanii din țară, cea ce însemnă o rasă cultă reprezentată printr'un milion și jumătate de cetățeni.

Negreșit, ca Români trebuie să observăm, că în parte cuvîntarea lui Lindner se îndrepta indirect și contra noastră. Dacă nu espres, apoi tacite, printre șire dl Lindner zicea, ca fariseul din scriptură: eu nu sînt ca unul dintre aceștia. Nu cerem noi Sașii, cum cer Valachii, autonomia Transilvaniei, nu negăm, ca ei îndreptățirea limbei și rasei maghiare la stăpânirea țării; — nu, noi ve recunoștem tot ce voiți, tot ce doriți, afară de un lucru: Nu vè recunoștem dreptul de a ne desbrăca de naționalitatea noastră, de limba și cultura noastră. *Noi sîntem Germani, și vrem să rămânem pe veci Germani, cu limba și cultura noastră proprie.* Maghiari nu vom să fim cu nici un preț, sub nici o condițiune!

Acésta este esența vorbirii reprezentantului Sas și acésta e, ce ne învelește. În punctul acesta ne întâlnim, și de aceea nu mai insistăm asupra diferențelor. Căci dacă convenim în esență, în scopul principal și final al politicii noastre, fórté ușor am puté să ne întâlnim și mijlócele sașu condițiile, cari ar puté asigura ajungerea scopului. Căci tóte cele alalté, câte le pretind Români, mai sinceri și mai puțin circumspecți, nu însemnă alt ceva de cât garanții pentru asigurarea, peste orî ce îndoială, a naționalității lor.

Ér morala practică, politică, a întregii chestiuni, ca guvernul maghiar să afle și să știe, că nici Sașii, circumspecții și prudentii Sași, cari li-se par

asa de moderați și bunî patrioți, nu sînt aplicați a-și lăpéda caracterul național de dragul frumoșei chimere a ideii de stat național maghiar.

Concluziunea acésta firească a vorbirii dlui Lindner au observat-o și „patrioții” din dietă; sentinelele ne adormite ale patriei maghiare, ca Pikler et comp. au veghiat cu ochi de Argus și au ascultat cu urechi de filosof fie care cuvînt protestând în obicinuita formă „patriotică” contra fie cărei propozițiuni mai de samă. Bietul orator a fost în urmă așa de terorizat, încât a trebuit să revină în ședința următoare. cu óre cari esplicări, spre a face ochi dulci monstruosului șovinism. Asta e tot ce regretăm — și de sigur o regretă și dl Dr. Lindner.

Se vede înse, că „esplicările,” n'au îndestulit pe deplin șovinismul magiar, pentru că în proxima ședință, ceea de la 31 Ian. n. partidul guvernamental a scos pe arenă un luptaciú nou, anume angajat ca să aranjeze pe cutezerorii deputații ai Sașilor. Ni-e rușine, dar trebuie să o spunem, că acest nou luptaciú e de origine Român. De origine da, de inimă înse ba.

Dr. Papp Jozsef, ast fel se numesce deputatul guvernamental român, a fost ales în cercul Șomeutei-mari.

Noul deputat este de alt fel un pensionar al statului, ca și deputatul Lindner. El a fost jude de tribunal, pe când Lindner a fost profesor la universitate. Ér acum trag pensii. În acest punct — și numai în acesta — se asemănă. Încolo, pe când Lindner a vorbit ca un reprezentant al poporului său, pe atunci Papp a vorbit ca un mameluc al guvernului, ca un soldat al șovinismului magiar. Lindner a pretins pentru poporul său cel puțin dreptul de a-și păstra naționalitatea și limba. Papp proclamă supremația rasei magiare cu dreptul suprafiresc de a desnaționalisa pe toți cetățenii nemaghiari, îndrumă guvernul, să atragă cu tóte mijlócele în sinul inteligenței magiare tóte elementele inteligente ce le produc naționalitățile, și cere măsurî aspre, draconice chiar, contra tuturor acelor inteligenți, cari țin la neamul lor, și pe cari îi înfieréză drept agitatori.

Scurt și cuprinđător: Sasul Lindner s'a espus pentru neamul său; așa numitul Român și-a espus neamul, cu tóte drepturile sale cetățenesci și firesci — pentru scopul său egoistic. Unul a vorbit ca un deputat național, celalalt ca un renegat. Pe cel dintăi Sașii îl vor aproba, întărînd spusele lui, pe al doilea Români îl vor respinge, cu tot dreptul, și-l vor învrednici cel mult de disprețul lor.

Congresul autonomiei catolice.

— Raport special al „Unirii”. —

(Fine.)

Ședința XIV.

S'a purces la desbaterea punctelor următoare. Ar fi trebuit să se desbată punctele 11 și 12, dar fiindcă chiar aici e mai mare diferența de păreri a membrilor din congres și fiind că chiar punctele aceste conțin cele mai însemnate drepturi cu privire la scoli și administrarea fondurilor, congresul a hotărât să se desbată în partea a 3-a a elaboratului.

A urmat §. 13 și 14 cari tractează, când trebuie să se folosească congresul de autoritatea civilă, ca să-și poată executa hotărârile. Casurile acestea sînt: diferitele aruncări pentru scoli, bisericii sau alte pretensiuni dea preotului sau a altei persoane oficiale: ridicarea din post a vre unuia oficianț renitent sau instalarea vre unuia, care nu se bucură de simpatia resp. comune etc.

S'a primit cu unele modificări stilare.

§. 15. Când forul prim administrativ n'ar voi să dea ajutor pentru a executa vr-o ordinațiune. atunci consiliul diecesan să intrevină la vice-comitele.

S'a primit cu modificare stilară.

§. 16. Oficianții autonomiei au să depue jurământ înainte de a-și începe oficiul.

S'a primit cu modificarea lui Semnecz ca oficianți să se declare, că nu stau în nici o legătură cu *ast fel de societăți, cari sînt condamate de biserică.*

§. 17. 18. și 19. s'au primit fără discuție.

§. 20. Tractează constituția autonomica.

Saghy Gyula propune, ca în singuratele diecese să se organizeze pe lângă *consiliul*

diecesan și *sinódele diecesane mixte*, cari ar ridica mult nivelul inregei autonomii.

De órece punctul acesta provócă o discuție mai mare președintele ridică ședința.

Ședința XV.

Întregă ședința a decurs cu desbaterea §. 20.

Canonicul Gieswein Sándor a specificat paragraful acesta și a propus, ca în comunele bisericesti *mai mari* să se institue reprezentanță bisericescă. Paragraful dispune, ca în comune să se manipuleze agendele bisericesti de către *consiliul comunal* bis. și de către *adunarea* poporenilor. Acesta din urmă nu o ține de practică în comune de câte 15—20000 de credincioși — mai ales când vor fi conduși unii și de demonstrații Vázsonyi-ane — și de aceea recomandă, ca în comune de acestea să se introducă reprezentanța bisericescă, a cărei membri să fie aleși de poporenii, cari în numele lor să exercite drepturile, ce le compet.

Primesce propunerea lui Ságby, ca să se organizeze sinódele mixte diecesane.

Ep. Szmracsányi se alătură de propunerea primă a lui Gieswein, despre sinódele diecesane inse nu se declară.

Ugron nu primesce nici una din propunerile lui Gieswein. Astăzi e tendința tot mai pronunțată pentru sufragiul universal și este o nedreptate de a eschide de la drepturile lor poporenii, din cauză că sînt mulți în parohie.

Zichy Vladimir primesce propunerile lui Gieswein.

Hoványi nu primesce propunerea referitoare la sinódele diecesane, de óre ce se lovesce în dreptul de jurisdicțiune a episcopului, pe cum și în constituțiunea divină a bisericii.

Asbóth János asemenea e în contra sinódelor diecesane, de óre ce prin acestea s'ar introduce demagogia și *certele naționaliste* în biserică.

Szemnecz: Dacă sinódele mixte diecesane se lovesc în constituția divină a bisericei, de ce trimite Papa în tot anul binecuvîntare statului catolic din Ardeal cu ocaziunea adunării?

Zichy Nándor: În Ardeal are înteles sinodul mixt. de óre ce acolo își are cerc de activitate. Tóte acelea agende, ce le isprăvesc sinodul ardelean. în Ungaria să țin de congresul general autonomie.

Guvernul nu dă nici școlele, nici fundațiunile, de cât numai unei corporațiuni care e congresul general. Și congresul ardelean n'are caracter diecesan. ci general (országos).

Ugron replică, că din contră, congresul ardelean are caracter diecesan. căci dacă ar avé caracter general ar trebui să se țină și Archidieceasa Blașului de el.

S'a primit propunerea lui Gieswein referitoare la comune și *nu s'au primit sinódele mixte diecesane.*

Ședințele se amână până la 17 Februar n.

Naționalitățile din Ungaria.

Linder Gustav, deputatul Sibului era să opătescă zilele trecute cu părinții patriei. Luând cuvîntul la pertractarea bugetului a vorbit și de chestiunea limbii, arătînd că fie care națiune are dreptul să se folosească de limba sa ér limba magiară, ca limba statului își are și ea marginile ei până unde póte fi impusă. După vorbele acestea a urmat o fortună, cum de mult nu s'a descărcat în parlamentul magiar. Lindner a fost acusat

FEUILLETON.

I C Ó N E.

— A doua serie. —

Simion.

În lumea asta sînt două feluri de ómeni: unii, cari la prima impresie te captivéză cu afabilitatea lor și la urmă te convingi, că afabilitatea lor a fost numai esternă; și alții, cari la prima impresie îți sînt respingători și la urmă încep a te convinge, că ei sînt vrednici de tótă dragostea, ce le-o poți da.

Sînt firi rěutációse, cari pentru a-și ascunde sárăcia inimii, leau o înfățișare vecinic zimbitoră; și sînt inimi cu adevěrat nobile, cari cěrcă a-și ascunde bunătatea lor la adăpostul unei înfățișări severe.

Acestor din urmă le aparține Simion (cum îi ziceam noi) cu titulatura oficióasă: Mária-Sa, prefectul nostru de studii.

Îi auđisem de veste înainte de a intra în seminar și după cele ce auđisem, îmi era gróză, când va fi să dau față cu el.

Cole i românii îmi daseră informații fórte detațate, cum să mă presint, ce să-i vorbesc?

Scumpul meu camarad (astăzi Sfinția Sa părintele Emil din Feneș) mă povățuia cu multă strădanie, nu cum-va s'o sfeclese la prima vizită.

— Anzi — zicea el — după ce-ai bătut la ușă, să nu cutezi să intri până nu-ți zice: permis. Intrii, faci un compliment, zici „Laudetur Jesus Christus”, și aștepti apoi să te întrebă, cine ești și ce vrei? Lucru principal, să nu vorbești mult. De altcum, dacă tocmăi te va lua cu furca cea lungă, să nu-ți faci cine scie ce închipiri! Simion e omul cel mai bun din lume!

Ast fel am mai prins cât de cât inimă, deși aveam presimt, că n'o să alba bun sfârșit prima mea vizită.

Am bătut la ușă și m'am lipit apoi urechea s'ascult.

Aud o voce din lăuntru:

— Noa? . . .

Eram perpiex; nu sciam dacă acest „noa” însemnă să intru, sau era un fel de refus.

Îmi leau inima în diuți și mai bat încă odată.

De astă dată mai tare.

În loc de rěspuns, aud nisece pași din lăuntru, ușa să deschide repede și Simion mă fixeză din creștet până în tálpi cu o privire plină de indignare:

— D'apoi d-ta ești surd? Nu ți-am strigat destul de tare?

Și-mi face un gest să intru.

Prima impresie, ce i-am lăsat-o lui Simion, a succes dar anapoda, și ingerul meu pázitor m'a părăsit, tocmăi când aveam mai mare trebuință de el.

În loc să țin în minte salutul clerical ce-l învățasem de la Emil, mă scap și îi zic:

— Sărut mânia!

Ei se încrunță odată la mine.

— Ce sărut mânia? Apoi d-ta ești cleric? Așa se salută, când intri în casa unui preot? De unde vii?

— Mă rog. de la Blaș.

— Apoi . . . de ce nu te-ai pieptănat astăzi?

Cu tótă strimțoreala în care mă aflam, nu m'am putut reține un zimbet, netezindu-mi instinctiv pěrul de pe frunte.

— N'ai de ce ríde, îți sede frumos în revereanda și cu pěrul ăla vâlvoi de gândesci, că ești un vagabund. Mie îmi plac ómenii modesti . . . seminarul e pentru ómeni serioși, nu pentru fușturați . . . Unde ți-s documentele?

Îi predaui documentele, și spre marea mea bucurie observ. că cetindu-le, se mai calméză.

— Bine. Să te porți cum se cade și să nu uđi, că în viața seminarială lucrul cel dintăiu e *ordinea*.

Fac un compliment, zic „laudetur Jesus Christus”, și ies.

Căți-va colegi mă așteptau pe ambit, curiosi de rezultat.

Și rídeau de primirea, ce m'a făcut-o și ca să mă mângăie îmi spuneau că și ei tot cam așa au pățit.

În deosebi Emil, care observase un fel de indispoziție în espresia feții mele, cěrcă să mă capaciteze, că el a pățit-o mai rěu de cât mine.

— Să-ți spun — zicea el — cum m'a primit pe mine. Era să mă deie afară, când l'am salutat cu „bună dimineața”. Mi-a ținut o dictie de un sfert de óra, apoi m'a întrebat cine-s și ce vreau. Î-am spus în un rěsuflu, că mă chiamă așa și așa, am

că face politică germană, că deosebesce pe sas de magiar, că e trădător de patrie și câte și mai câte. Era cât pe aci să-l scotă din parlament. S'au auzit voci, ca: pagubă că am primit pe poporul sășesc, și că mergeți înapoi de unde ați venit. Când Lindner a spus, că nu le recunosc Magiarilor, de cât rol conducător, ér nici de cât supremație și stăpânire necondiționată, atunci sgomotul și-a ajuns culmea. Președintele l'a chemat la ordine în mijlocul aplauselor generale și îndelungate. Lindner înse a ținut până în sfârșit și a terminat cerând executarea legilor.

Presă germană a luat și ea act de scandalul acesta și și-a arătat supărarea de modul, cum sînt tractați Sașii, cari tot de una s'au fost cetățenii cei mai pacnici și cuminți ai Ungariei.

În ședința de Miercuri a vorbit deputatul Hollaky Imre, care ocupându-se și el cu chestia naționalităților, constată cu bucurie că aceste încep a se apropia de magiari. E adevărat, că ele se plâng în continuu, dar nici magiarilor nu le merge mai bine. Dacă voim să viudecăm patria de boalele de cari suferă și dintre cari cea mai gravă e chestia națională, se impune să ne apropiem de ei cu dragoste și respect și să nu ne turburăm, că vorbesc altă limbă. Încheie salutând pe deputații naționali.

Deputatul Vertán Endre încă s'a ocupat de chestia acésta, făcând înse imputări guvernului, că nu se pórta cu destulă atențiune față de Secuții din Ardeal, pe a căror averi le lasă pradă Românilor. Se întreabă de ce graviteză Românil în afară, pentru că guvernul nu face nimic pentru ajutarea poporului, care e foarte strimtorat și lipsit. Guvernul nu le trimite de cât baioneta gendarmilor și pe executori.

Vertán e de altcum deputat tiner din partida kossuthista și vorbirea acésta l'a fost primul debut. Să va vedé cum va mai vorbi în viitor.

O observare nimerită. — „Közművelődés,” organul societății literare catolice din Ardeal, în nr. de la 1 Faur n. serie următoarele sub titlul „Ardelean, Pikler, Vássonnyi. George Ardelean, preotul gr. cat. din Negru, a fost osândit zilele acestea la temniță și pedepsă în bani, pentru că a zis în biserică credincioșilor, cari cântău ungurese „Nu spureați casa lui Dumnezeu cu cântările acele magiare!” Sentință potrivită și dréptă! Dar atunci, ce merită Pikler, profesorul de la universitatea din Budapesta, care nu de mult, vorbind de filosofia dreptului, a rostit de pe catedră vorbele, că patria e numai un concept chimeric. — și ce sentință ar trebui să i-se pronunțe lui Vássonnyi, care a declarat istoria magiară de apologia vîrsării de sânge, care crește numai fiere răpitoare setoșe de sânge și bestii culturale?”

Se răspundă aceia, pe cari îi privește. Dar aceia vor tăce!

Revistă bisericescă.

Viena. E vorbă că nunțiul Taliani să-și părăsescă postul și în locul lui să fie numit probabil Granito di Belmonte, actualul nunțiu din Brüssel. Pricina acestei schimbări e de a se căuta în noul ambasador, contele Szécsen, căruia i-s'au dat cu totul alte îndrumări, de cât acelea ce le-a avut Revertera.

absolvat gimnasiul acolo și acolo, că sînt trimis de la Blas și că am venit cu intenția să studiez teologia. S'a uitat lung la mine, apoi mi-a zis: „atunci să vorbesc, când te întreb, pricepi?” Nu sciam, ce să zic: „Pricepi-mă ori ba?” I-am răspuns „pricep”. „Ei bine,” îmi zise, „cum te cheamă?” I-am spus numele. „Unde ai absolvat gimnasiul?” I-am spus. „Cine te-a trimis aici?” Și așa mai de parte, toate lucrurile, cari eii le spuseseam într'un răsufu.

Dar cine ar puté să le înșire toate? Sînt sigur, că ori care dintre foștii seminaristi, ar puté scóte un volum din pânțiile proprii.

Nu te puteai întîlni odată cu el, să nu te dascălescă, cum se cade.

Odată nu-ți era pèrul în ordine, mai apoi te afla cu mâinile în busunar (el spunea, că numai *civililor* li-se șade cu mâinile în busunar) ba că nu ți-ai curățit ghețele, ba că umbli cu nasturii descheiați la sîn „ca căprarii”, ba că nu ai mutră destul de serioasă pentru popie, și așa mai de parte.

Ne feriam, să dăm față cu el. Avea bunul obicei, să tușescă, în cât îl puteam auzi dintr'al doilea ambit și atunci o luam care în cătrăii . . .

Și cu totă gróza ce o duceam de el, îl iubiam cu toții, îl iubiam mai mult ca pe ori care din superiorii nostri, căci ori cât de brusc ne trata, sciam că în fond e o inimă nobilă; sciam că ne iubia, chiar și severitatea lui era mai mult un paravan, căci în momente de bună dispoziție, spunea el însuși: „cu clericii trebuie să fi aspru, altcum n'o scóți la cale.”

Într'o dimineță mă pomenesc, că ducătorul îmi spune, să mă duc la Mária Sa.

Plec cam îngrijat; ast fel de invitări erau tot de una fatale. Nu sciam, ce făcusem érá, de mă cheamă, și eram pregătit, să-mi tragă o sfadă de o jumătate de ceas.

Când colo, mă primesce cu fața zîmbitoare:

— Imbrăcați-vé frumos, căci e aici un episcop de al D-Vóstre și după dejun să veniți la mine, să vé conduc.

Cu ce sfielă am intrat apoi după dejun la el, ce jenați ne simțiam înaintea înaltului prelat, când ne așteptam cu tot dreptul, ca Simion să ne descrie așa cum avea obiceiul și să spună și în fața prelatului aceea ce nouă ne-o spusese de atâtea ori, că adecă lucrul cel mai cu minte ar fi, să ne dea afară din cler . . .

Dar Simion era așa de drăgălaș, cum nu-l mai vădusem în viața mea. Pentru fie care din noi avea un cuvînt de laudă, fie care din noi era un tiner de frumoșe speranțe . . .

Ne uitam buimăciți unul la altul și nu ne vinia a crede și Simion zîmbia cu acel zîmbet superior, ce îl aú superiorii în momente de condescendență.

Pe urmă, când Archiereul ne-a dat binecuvîntarea și s'a depártat, și-a reluat éráși mutra oficioasă și ne-a zis:

— Sperez, că cel puțin de aci în colo veți fi ómeni de omenie și nu me veți face de rușine . . .

Și érá-și s'a început viața de mai înainte cu lecțiile de morală, cu amenințări zilnice, că vom fi dați afară, că nu sîntem vrednici, să purtăm reverenda . . .

Abia la sfîrșitul anului al IV-lea ne-a succés, să-l cunoșcem pe Simion așa, cum era în realitate.

Revistă politică.

Afaceri interne. În cercurile politice se vorbește mult de călătorie ce o face archiducele Francisc-Ferdinand la curtea din Petersburg. Și nime nu vrea, să credă, că scopul ei ar fi numai să ducă mulțumite țarului Nicolae pentru numirea sa de general în armata rusescă. Se combină cu executarea unei misiuni politice de mare importanță.

România. Ministrul Pallade s'a retras din cabinetul Sturdza, ér interimatul finanțelor l'a luat dl președinte al consiliului, lăsând portofoliul esternelor dlui ministru al lucrărilor publice Ionel Brătian. Se spune, că retragerea acésta e cauzată de darea pe zăhar și de neînțelegerea, ce ar esista în partidul liberal.

Peninsula balcanică. Încă nu e stîns de tot focul nemulțumirii în peninsula balcanică, ci și acum isbucnesce când și când de sub spuză. Șefii Albanezilor întruniți în un oraș al Italiei vor adresa ultima órá o cerere Sultanelui, cerénd administrație autonomă pentru țara lor. Dacă nu vor fi ascultați, vor declara independența. Un apel în acest sens s'a împărțit deja între Albanezi.

Un alt apel a lansat și prințul Karagheorghević cătră adicții săi din Sèrbia, provocându-l să aducă ér pe tron dinastia sa.

Pusesem mîna printr'o indiscreție pe o fotografie a lui și o așezaserăm la locul de onóre în tabloul nostru.

Când ne-am luat adio în corpore, cel din urmă a adus cu sine tabloul, ascunđându-l la spate, ca Simion să nu-l vadă.

Era foarte vesel.

— Sciu, că veți fi cătrăniți pe mine, că v'am purtat așa aspru . . . binele D-Vóstre l'am dorit . . . în viață, póte, ve veți convinge, că tot n'am fost așa de réu . . .

Atunci l'am prezentat tabloul.

Simion s'a dat un paș înapoi.

— Ce-l asta? Cine mi-a furat poza? . . .

S'a vedut în mijlocul elevilor — acelor elevi, cari ori cât de aspru ar fi fost cu dîșii, totuși aú știut, să-l prețuiescă.

Atunci s'a petrecut ceva neobișnuit.

Simion, bărbatul de marmură, a luat tabloul în mîni și a început a plînge.

— Vé mulțamesc . . . Îmi pare réu, că îmi vedeți slăbiciunea, ce am avut-o pentru D-Vóstre . . . Veți ajunge și D-Vóstre superiori, iubiți-vé elevii, dar nu le-o aréțați pe față . . .

Simion.

Transvaal. Intre puținele sciri so-site de pe câmpul de luptă se găsesc și acum aprópe tot de acelea, cari vestesc biruințele Burilor. În timpul din urmă s'a scris mult de o propunere de pace făcută guvernului englez de Olanda, care s'a decis la acésta la dorința reginei. Anglezii se bucură de ofertul acesta, și înse să nu-și arete bucurie, deși aceea e foarte transparentă. De o cam dată guvernul Marel Britanie cere, ca generalii buri să se înțelegă cu Kitchenier și după aceea va da răspunsul hotărîtor. Ceea ce înse face să nu fie multă speranță în ceva rezultat e împrejurarea, că Buri nu cedeză nimic din pretensiunile lor. Ei și acum stau pe lângă respectarea independenței și în acest punct se unesc toți conducătorii lor. Anglezii au declarat, că nu vrea să știe de amestecul unui stat străin, dar pentru aceea se bucură, că guvernul olandez a făcut începutul spre a ajunge la înțelegere. În colo, până se va face ceva în acésta direcție, în Africa sudică se așteptă pe fie care zi la o luptă decisivă între Buri și Anglezi. Buri au încă trei corpuri de armată.

Correspondințe.

INSTALAREA VENER. CAPITUL.

— *Raport special al „Unirii“.*

Lugoș, 3 Februarie 1902.

Duminea în 2 l. c. după terminarea S. Liturgii celebrată de către Ill. Sa Dr. Demetriu Radu, s'a făcut cu solemnitatea îndatinată instalarea Ill. Sale Petru Pop, preposit capitular, a Rssimilor D. D. Beniamin Densușan, canonic lector, Ioan Boros, canonic custode, Michail Gianu, canonic cancelar și a noii denumitului canonic prebendat Nicolae Nestor, fostul vicar al Hațegului.

La solemnitate au asistat: Ill. Sa comitele suprem Pogány Károly, vice-comitele Carol Fialka, primarul Marsovszky Árpád, mai mulți fruntași din loc și un public numeros.

În aceeași zi la orele 1 p. m. Ill. Sa Dl. Episcop a dat în onóra membrilor Veneratului Capitlu un prânz festiv, la care pe lângă cei amintiți mai sus au fost invitați: Clerul gr. cat. și mai mulți fruntași mireni gr. cat. din loc.

Din viața noului canonic însemnăm următoarele: S'a născut în Întregalde. (Archiecesă) la 26 Iulie 1856. La 1879. a absolvat gimnaziul din Blăș și trecând în diecesa de Lugoș a fost trimis spre ascultarea studiilor teologice în seminarul central din Budapesta. La 1883. terminând cursul teologic a fost aplicat în cancelaria diecesană, de unde, fiind chirotonit de preot celib a fost dispus de administrator parochial în Nevrincea, districtul Lugoșului. A fost apoi numit vice-notar consistorial și mai târziu de paroch și protopop în Orăștie. Dar n'a stat mult nici în acest oficiu, pentru că a fost din nou chemat la Lugoș ca secretar pe lângă Escel. Sa Mitropolitul, pe atunci Episcop al diecesei Lugoșului. După moartea vicariului Ianza, a fost dispus imediat de administrator al oficiului de vicar al Hațegului, unde, ca în toate oficiile avute

a dezvoltat o activitate neobosită. În vederea acestor merite ilustrul Episcop al Lugoșului Preasf. Dn Dr. Demetriu Radu l'a candidat la stalul vacant în capitlu diecesan, unde a și fost întărit de Maestratea Sa.

SCRISORE DIN BUDAPESTA.

— *Scrisore particulară a „Unirii“.* —

Majláth. — Vázsonyi (Weiszfeld). — Rectorul seminarului. — Autonomia. — Românii. — Teatru.

(Majláth). Biserica catolică magiară poate fi fericită. Un singur episcop pe eum e episcopul Ardealului, contele Majláth, poate să facă minuni — pe eum și face. Vădându-l îți vin în gând figurile mari ale arhierilor nostri, cari cu totă abnegațiunea au servit cauza bisericii noastre. Aici în Budapesta înainte cu doi ani, contele Majláth a semănat un simbur mic, simburile congregațiunii Mariane. Din acest simbur, în doi ani a crescut o congregațiune mare — care astăzi e dătătoare de ton în Budapesta. De abia aști vre-un gimnaziu de stat, a caror elevi catolici să nu fie membrii acestei congregațiuni. Toți se grăbesc a lucra, a se mărturisi și ast fei a înălța cultul preacuratei Feciore Maria. Zilele trecute érá au ținut convenire și inseriere de membrii. Inima îți saltă, vădând atâta pietate, atâta frica lui Dumnezeu în inima fiitorilor membrii a statului. Contele Majláth e în fruntea copiilor. Din gura copiilor ascultă lauda lui Dumnezeu. Pe toți îi îmbărbătează, pe toți îi întărește în credință și celor săraci chiar și bani le dă. Copii în jurul lui sînt așa de fericți! Așa vorbesc de el ca de părintele lor trupesc. Cel mai mare merit a congregațiunii Mariane este internatul. Anul acesta l'au deschis. Are 54 internști — cari plătesc anual numai 440 coróne. Ceva ne mai pomenit, ca în Pesta un copil să capete provisiune intrégă, instrucțiunea etc. pentru 44 coróne lunare. Intre acestia 54 sînt vre-o zece, cari sînt grațiuți.

La romano-catolici, când veți ómeni de acestia, te bucuri și îi înregistrezi — fiind că rar veți. La noi — multumită Tatălui ceresc — e lucru de toate zilele, ca episcopii să se intereseze și de binele de obsce — nu numai de binele lor personal. Óre trebuie să specificăm meritele mitropolitului Victor sau a episcopului Pavel? Óre nu trebuie să ne salte inima, când vedem pe episcopul Radu în tot locul, unde binele micii sale diecese îl chiamă? Noi cei din Pesta putem mai bine observa, că acest unér episcop cât se frânge, cât se interesează de ori ce lucru. După cât eunosce eu lucrurile, nu cred că vre-un preot să aibă vre-un necas, ca episcopul Lugoșului să nu-l aline. Așa te bucuri, când îl veți aici în Pesta, cum dimineța își face planul, că prin câte locuri, pe la câți ministrii și consilieri trebuie să méréga — ca în interesul diecesei și preoților să esopereze favoruri. Sîntem veseli, că Dumnezeu așa să îngrijese de noi — dăruindu-ne bărbați cu zel apostolic și abnegațiune creștină.

Despre Majláth să vorbesce, că el va fi cel mai sigur urmaș a lui Vaszary în scaunul de primat al Ungariei.

(Vázsonyi (Weiszfeld). Curentul creștinesc, care a început a sufla și la noi, astăzi s'a făcut trup. Totă suflarea creștinăscă numai gratula poate deputatului Rakovszky, că pe democratul Vázsonyi (Weiszfeld) l'a învătă omenia, în parlament. A cugetat jidovul că și în parlament poți să faci larmă jidovăscă — fără ca cine-va să-ți replice.

Vázsonyi, conform naturii lui s'eu, a început a improșca la frase așa numite „loci communes“ jidovesci — și aștepta aplause. Când colo, Rakovszky, ca și cum ai arunca o schinteia, îi replică, că după ce a înflăcărât plebea, vădind periculu, de ce a fugit ca un laș. Rușine să-ți fie. După mai multe replicări Rakovszky vorbind, vre-o trei minute nu făcea altă, de cât cu degetul arătătoriu, infuriat aréta spre ușa, ca cum ar fi zis, afară cu jidanul acesta. Parlamentul nu e pentru el. Tabloul acesta foile jidovesci nu l'au descris — ca sînt toc pe Rakovszky pentru cutezanța asta. Un deputat mi-a spus, că să temeau foarte, că Rakovszky sau Fay, atletul parlamentului, și-l prind de guler și simplaminte îl sviri afară. Președintele vădind periculu, a închis ședința.

(Rectorul seminarului). Denumirea celor trei episcopi s'a întimplat, conform informațiilor, ce vi le-am trimis. Episcopul din Győr se va instala acum — cel din Székesfehérvár, Várossy, rectorul seminarului central în luna lui Martie — érá cel din Szombathely poate în Aprilie. Prin denumirea lui Várossy la Székesfehérvár — rectoratul seminarului central a devenit vacant. Așa se cam aude, că denumirea se va întimpla în luna viitoare — și rector ar fi canonicul din Esztergom, Walter. Gurile rele zic, că l'ar denumi, pentru că în Esztergom referințele sale amicale față de ceilalți preoți ar sta cam rău. Accentuez, că gurile rele vorbesc așa.

(Autonomia). Despre congresul autonomiei aști primit informațiuni exacte. Convingerea noastră este, că din totă tréba nu s'a alege nimic. Tot acestea vorbiri le vor ține și peste 30 ani — tot fără rezultat. Aceia, cari ar puté face ceva ispravă — nu voesc a face, érá cari ar face — nu pot.

Intre deputați s'a început un curent cu devisa „că bunurile mari episcopesci trebuie secularizate.“ E lucru anticreștinesc, dar în timpurile acestea liberale toate se pot întimpla.

(Românii). Societatea românăscă din Pesta prosperează. Mai în totă ziua convin în cafeneauă — unde se interesează de toate chestiunile actuale. Și cei din provinciile seiu, că de voesc să se întâlnească cu vre-un român, în cafeneaua „Vadászkürt“, sigur aști pe cine-va. Nici când n'a fost convenirea așa de colegială ca acum.

(Teatru). În teatre e sezon. Ditrói, directorul teatrului comic, de la anul nou a introdus un „cielu magiar“. În decurs de 100 de reprezentațiuni va ajunge pe bină numai vócea dramaturgilor magiari. Se vede, că idea a fost sănătósă — căci teatrul în totă sara e plin — de altă parte prin acésta dá curaj ómenilor cu talent a cultiva drama. Când se va face și la noi asemenea „cielu românesc?“

Pestanus.

Ceva despre ceremoniile sacre și obiceiurile împreunate cu acele.

Archiepiscopul, Faur 1902.

Stăm încă sub impresia jubileului de 200 ani a unirii noastre cu Roma, sub impresia acelui eveniment epocal, în viața noastră religioasă națională și culturală. Predomniți de impresia acestui epocal eveniment, fără voe ni-se abate privirea la instituțiile noastre bisericesti, cari cu tot progresul făcut au multe-multe neajunsuri.

Între aceste unul din cele mai de frunte sînt multele și diferitele obiceiurilor împreunate cu ceremoniile sacre.

Apoi de ore ce spre delăturarea unui neajuns să pretinde înainte de toate cunoșcerea amenunțită a aceluia; de aceea și spre a delătura acest neajuns din sinul bisericii noastre, încă e de lipsă cunoșcerea exactă și amenunțită a tuturor obiceiurilor și nuanțelor usitate la ceremoniile noastre sacre. Această cunoștință ne lipsește foarte mult, ma pare că destinul ni-a reținut a le scruta; deși nu numai din respect religios, ci chiar și limbistic, istoric și național, ni-ar fi fost de lipsă. Așa de es.: Scim noi sensurile cele multe ce se dă cuvîntului sărăcuscă? Sau avem noi cunoștință că ce sînt tertăciunile atât de usitate în unele părți? Sînt acele rămășițe din obiceiurile rituale vechi, când pôte numai la sărbătorile Rusaliilor, ori dora și la toate sărbătorile împărătesei să amintim morții tuturor credincioșilor din comună; pe cum s'ar vedea din rugăciunea primă de la Rusaliu, unde cetim, „de cari acum și amintire facem“ și din usul unor comune? Sau sînt obiceiuri introduse mai tîrziu? Scim noi în cîte comune sînt în us Sămbetele morților și cari Sămbete sînt acele? Numai Sămbăta premergătoare lăsatului secului de carne — sau și a rusaliilor? Avem noi cunoștințe despre praxa lătită în Archiepiscopul în unele locuri și mi-se pare în întregă diecesă Gherlii, de a împreuna ori ce serviciu liturgic cu părăstas, așa în cât în acele părți serviciul părăstasului e considerat ca o parte aparținătoare serviciului liturgic?

Apoi pe lângă serviciul foarte deosebit a sărăcuscii cîte obiceiuri nu vor fi la morți și cununii, dintre cari unele conforme, altele neconforme într-o tôte credinței catolice.

Pentru aceea cred, că începînd a treia sută ar trebui să se facă o conscriere a tuturor obiceiurilor și nuanțelor dominante în cultul divin din întregă provincia mitropolitană. Aceea apoi să se cernă și revadă prin o congregație constatătoare din erudiții noștri canonici și capul provinciei mitropolitane, eventualmente, ea ar pute forma substratul unei desbateri a unui conciliu provincial.

Lămurirea acestor lucruri ar forma un paș spre cimentarea unirei noastre și o basă de progres în cultură. Er opul ce ar cuprinde aceste obiceiuri, ar forma un scump tesaur literar, care s'ar pute eda în folosul fondului de salarisare a preoțimeii. Am zis.

f.

Nr. 2 - 1902.

Invitator.

Casina română din Blaș în virtutea §. 11 din statute, invită cu tot onorul pe P. T. Domni membri și pe cei ce să interesază de dînsa la a VI-a adunare generală ordinară, care se va ține Duminică în 16 Februar st. n. 1902. la 3 ore d. a. în localitatea casinei.

Program:

1. Raportul comitetului.
2. Rațiunile anului 1901 și proiectul de buget pe 1902.
3. Alegerea alor două comitanti: pentru cenzurarea raportului, a rațiunilor și a proiectului de buget.
4. Alegerea comitetului.
5. Propuneri.

Blaș, la 25 Ianuar 1902.

Dr. A. Bunea
president.

G. Precup
secretar.

„An nou fericit!“

Ca resemplare a felicitărilor de ss. Sărbători au intrat la fondul subsidiar al preoților următoarele sume:

transport	135 cor.
Ioan Sava, Cetea	2 „
Suma	137 „

Noutăți.

Între mărirea lui Dumnezeu. Curatorul bisericesc din Șeulia de Câmpie aduce mulțămintă publică Dnui Aureliu Rusu cand. de adv. fiul On. Domn Vasiliu Rusu paroch local, care a donat sfintei noastre biserici suma de 30 cor. la fondul pentru edificarea unei noi locaș sfânt. Șeulia-de-câmpie la 24 Ian. 1902. **Danilă Orosfăian**, curator primar. — Credincioșii: Gregoriu, vulpe cu soția sa Todossia și ginerele lor Augustin Oroian și soția sa Maria, au donat un rînd de vesminte pentru biserică în preț de 80 cor. Teodor Socaci și soția sa Mariuca Salagian o Evanghelie cu litere latine în preț de 25 cor. Otel Macavei și soția sa Fironica o păreche mănecari a 5 cor. Isidor Morariu și soția sa Parasca, o păreche mănecari, brâu și procovețe în preț de 10 cor. er Salagian Toder și soția sa Marișca au donat la s. Biserica 100 cor. Dumnezeu le răsplătescă înșur și îl țină în deplină sănătate la mulți ani. Șarmasul-mare 28 Ianuar 1902. **Constantin Rus**, preot. — Niculița Moldovan a dăruit pentru sfinta biserică din Șeulia-rom. o prea frumoasă iconă în preț de 24 cor. Fina asta merită atențiune cu atât mai virtos, căci susnumitul își câștigă pâinea de tôte zilele prin lucrul mînilor, și ast fel numai cu mare greutate și cruțare a putut ajunge la suma asta de bani. Etă o inimă evlavioasă și cu atragere față de cele sfinte! Asemenea Saveta Oltean a dat o acoperitoare de masă. Bunul Dumnezeu să le răsplătescă faptele lor creștinești! **Ioan Doctor**, preot. gr. cat.

De la Arad. După cum șitem informați, Prea Sfințitul Episcop Iosif Goldiș, fiind grav bolnav, s'a dus pe mai mult timp la Rontău, er până atunci Archimandritul Augustin Hamsea, superiorul mănăstirei Hodoș-Bodrog, a fost chemat la Arad, ca să conducă diecesa în calitate de vicariu episcopesc.

Niculae Cristea. În momentul ultim, ni-se vesteste din Sibiu mărirea neașteptată a venerabilului asesor consistorial Niculae Cristea, mort Vineri dimineața în urma unei

bóle grave, ce l'a lovit de abia de câte-va zile. Născut înainte cu 68 ani la Ocna-Sibiului, a lucrat mult alături cu Mitropolitul Șaguna și cu actualul Episcop al Caransebeșului. A ocupat mal multe posturi importante în administrația bisericescă și 18 ani de-a rîndul a condus redacția „Telegrafului român“. Ca membru în comitetul partidului național a fost și el osândit în procesul Memorandului suferind închisorea la Vaț. — *Odihnescă în pace!*

Coroane eterne. **Iuliu Nistor**, revisor la Esactoratul archiepiscopesc, a dăruit 4 cor. fondului întru aminșirea repausaților, în loc de coroana pe mormintul adormitei Elena Stan n. Nistor.

Centenarul lui Eliade. În tôte orașele României s'a serbat cu multă pompă aniversarea a 100. a născerii lui Eliade. La Academie a fost sedință festivă, a vorbit Hașdeu. La statua lui Eliade din fața universității s'au depus o mulțime de coroane. S'au rostit mal multe discursuri, din partea lui Tocilescu, Adamescu, Demetrescu ș. a. De asemenea o frumoasă serbare s'a ținut la Teatru național, unde s'au recitat poezii de Eliade, Lecca și s'a jucat piesa Rășvan și Vidra de Hașdeu.

Masa studenților. Păr. **Andrei Voda** din Ormenișul de câmpie a dăruit 20 cor. fondului pentru masa studenților de la gimnasiul nostru.

Avis. Partidele lui **Alexiu Pop**, fost avocat în Cluș, sînt rugate, ca pentru preluarea actelor, eventual pentru alte dispozițiuni să se adreseze către avocatul **Dr. Georgiu Ilea** în Cluș (Deák Ferencz u. nr. 18), ca către curatorul numit.

Petreceri. Mercuri în 12 Faur n. se va ține la Blaș îndatinatul bal filantropic în favorul fondului studenților morboși. — Inteligența română din Capolnoc-Mănăstur și jur invită la petrecerea cu dans, care se va aranja în C.-Mănăstur Miercuri în 12 Februarie st. n. 1902 în favorul fondului corului. — Reuniunea femeilor române din Abrud va aranja la 15 crt. o petrecere cu dans în favorul fondului său. — La 15 crt. va fi petrecerea aranjată de corpul profesoral de la gimnasiul din Năsăud în favorul fondului școlarilor morboși. — Tinerimea română din Oradea-mare va aranja la 27 Faur n. e. sub presiul de onore a dnui adv. Dr. Iosif Roman un concert împreunat cu teatru și urmat de dans. Iși vor da concursul doșorele Gabriela Crainic, Cornelia Erdélyi și Silvia Papp. Venitul curat e destinat în favorul fondului de ajutorare a tinerilor lipsiți.

Necrolog. † **Avel Pop Bociat**, protopop gr. cat. și director executiv al insututului de credit și economii „Ulpiana“ și-a dat nobilul său suflet în mîinile Creatorului la 27 Ianuarie 1902, în etate de 56 ani și s'a înmormintat în 29 Ianuarie st. n. la 2 ore p. m. În mormintarea i-sau făcut Mercuri în 29 Ian. cu o pompă deosebită. Preoții din protopopiat, pe cum și o mulțime de preoți din vicariatul Hategului, în frunte cu Rev. Domn. Nicolae Nestor vicariul și nou denumitul canonic au servit ceremonia funebrală a defunctului er învătătorii gr. cat. din tract pe cum și unii din vicariat s'au constituit într-un chor și tôte cântările le-au esecutat cu o deosebită frumșetă. S'au ținut vorbiri din partea Rsm Dn. Nestor, arătând meritele repausatului protopop. Cuvîntul de adio l'a rostit Iac. Niculescu, not. distr. er în nmele insututului „Ulpiana“ a cărui director esecutiv a fost, a vorbit comptabilul N. Simu.

† **Niculae Trimbișoiu**, fost învătător în Grădisce și comptabil la „Ulpiana“, a repausat la 17 Dec. 1901. în spitalul comitatens din Deva.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

CUVÎNT FESTIV,

rostit la serata societății „In. M. Clain“ a clericilor
din Blaș.

(Fino.)

Din acea mănăstire pentru care atâta a ostenit Inocențiu, fără ca să pôtă vedea decât abia începutul zidirii ei, din acea mănăstire, căreia el i-a pus pētra fundamentală, au eșit cu timpul vestitele școle din Blaș, cari în restimp de mai multe decenii n'au încetat a da aproape neîntrerupt din sinul lor bărbați, cari au fost în sensul cel mai strict al cuvintului preoți adevărați ai idealului național; bărbați iluștri, cari prin sacrificiile lor considerabile și de tot soiul, aduse pe altarul bisericii și națiunii noastre s'au făcut vrednici de recunoștința noastră a tuturor și au devenit cele mai strălucite modele de imitat; bărbați mari, cari și-au jertfit totul pentru biserică și națiune.

Din mănăstirea începută de Inocențiu s'au făcut acestea scumpe „palestre ale muselor“, aceste instituțiuni mărețe, cari atâta au contribuit la înaintarea și prosperarea noastră culturală, crescând și formând o strălucită pleiadă de luptători aprigi și conștiți de ei, cari înarmați cu cea mai înfocată dragoste, ca adevărați înaintei mergători și conducători ai națiunii noastre au dezvoltat cea mai mare activitate lărgind hotarul conștiinței și culturii naționale.

Nu mai atâta să fi făcut Inocențiu și era destul ca să-și câștige titlul de glorie neperitoare în istoria Românilor.

Dar el a făcut și mai mult.

Bine înțelegând el, că datorința oficiului său constă nu numai în îngrijirea exclusiv de cele religioase ale poporului, ci și de cele politice și naționale, aievea, ca un adevărat părinte iubitor nici n'a încetat până în esiliu a lupta pentru desrobirea poporului român din sclăvia politică, în care gemea.

A doua țință a vieții sale, al doilea mare ideal, care de sine i-se impunea, era idealul național. Cu sfințenie și cu ardore pasionată și-a păstrat el aceste ideale mărețe, pentru realizarea cărora și-a cheltnit-tote forțele spiritului său mare și ast fel s'a afirmat de corifeul eroilor libertății noastre naționale. Înaltă a fost chemarna sa, de care înse putem zice, că s'a făcut vrednic per eminentiam, pentru că el a fost necontentit o sentinellă trează, care cu ochii în patru se îngrijea de binele și fericirea poporului său atât de mult iubit.

Sub doi împărați, sub Carol VI. și Maria Teresia tot timpul episcopiei sale a fost o luptă continuă și o călătorie neîntreruptă când la Viena, când la Sibiu, când într-o parte, când într'alta, înaintând pretutindinea proteste și plângeri pentru biserică și mai ales pentru națiunea sa oropsită și subjugată în modul cel mai volnic și mai barbar.

Căpătând la propria-i insistință dreptul de a lua parte între staturile și ordinile țării nu numai în dieta transilvană, ci și în ori ce congres public, el a devenit cel mai înflăcărat și mai puternic apărător și reprezentant al națiunii române, căci cu un curagiū admirabil și neînfrânt imputa ei

dietei, că poporul român nu e leneș și trândav, cum susțineau staturile ei din contră chiar viața lor liniștită și comodă e rodul diligenței și sudorilor poporului; și apoi câte sate și câți particulari n'au fost scușiți de asuprii volnice la întreprunerea lui.

Lupta lui pe terenul politic a fost o luptă aproape desperată, înse o luptă eroică purtată cu o dragoste atât de mare și cu un entuziasm atât de mare, cum rar să mai pôte afla.

Și într'adevăr mai arătați-mi în înțregă istoria bisericii și națiunii noastre un bărbat, al cărui suflet să fi fost un deposit atât de puternic de energie și însuflețire cum a fost al său.

Inocențiu prin cuvintele și faptele sale a confirmat zisa Mântuitorului, că „păstorul cel bun sufletul și-l pune pentru oi.“ „Cu focul dragostii fiind aprins de foc n'a băgat samă,“ ei preferind tuturor intereselor sale personale binele și fericirea oitelor sale iubite și desconsiderându-și pentru această chiar propria viață a putut zice că: „așa sint dispus în sufletul meu, încât tot ce pot face în folosul clerului și națiunii mele asuprite spre mărirea lui Dumnezeu și înaintarea bisericii, nu mă îndoesc a duce în deplinire chiar cu vĕrsarea sângelui meu propriu.“

O altruism fără margini, o adevărat esces de abnegațiune, unde... unde și la cine te vom putē afla în forma și măsura aceea, în care erai un ce aproape inseparabil de firea și persoana acestui bărbat mare și fără păreche în istoria bisericii și națiunii noastre?!

Cu atâta zel și cu atâta insistință pretindea *Inocențiu* respectarea și observarea drepturilor, ce competeau poporului român în virtutea trecerii lui la unire, în urma căreia avea să fie declarat poporul român de a VI-a națiune liberă și privilejată; încât se pune pe picior de rĕsboiū tocmai de la început cu reprezentanții staturilor, ba ajunge până acolo, de petrecerea lui în mijlocul dietei devine pentru el un adevărat martir.

Dar ura cea înverșunată ce o nutria staturile față de poporul român și mai ales acum față de energicul și înflăcăratul lor Epp. Inocențiu era obstacolul acela puternic, care călcând în picior fără nici o milă simțul de dreptate lăsa neresolvate tôte plângerile și protestele lui Inocențiu, și care nu lăsa nici un moment binevenit, ca să nu făurĕscă și să nu arunce cu drăia acusă contra lui.

Și fiind că el pentru purtarea sa energică și resolută nu întâmpina mare bunăvoință din nici o parte, și fiind că forțele luptătoare erau cât se pôte de neproporționate; luptându-se unul contra multimii, a fost o urmare firĕscă, ca să pice cel mai debil, a fost o urmare firĕscă, ca Inocențiu să devină pradă furii dușmanilor sei, din care causă forțat de feliurite atentate morale și amenințat și înfricat chiar și cu de cele fizice, e silit să se refugieze la Roma. Ajuns în exiliu și constrins de triste împrejurări, abzice de episcopie, și apoi sirman fără rude și fără de pretini, mōre pe țărături străine departe, de aceia pe cari atâta i-a iubit și cari atâta l'au iubit.

Etă cine a fost Inocențiu Mien Klain!
Fala noastră, fala întreg neamului românesc.

Sentimentul recunoștinții, cel mai de frunte sentiment al unei inimi nobile și cultivate, și manifestarea aceia prin fapte reale palpabile, e argumentul cel mai convingător și nota distinctivă a unui popor cult. Așa încât în timpul nostru monumentele ridicate bărbaților mari se consideră cu tot dreptul de termometru cultural al unui popor.

Și cu tot dreptul trebuie să constatăm, că noi Români de dincoace de Carpați în privința acēsta nu ne putem lăuda absolut de loc, nu că doră n'am fi avut bărbați mari, nu, pentru că acolo era Inocențiu, care a deschis seria neîntreruptă a luptătorilor și martirilor conștiinței și libertății noastre naționale și care e primul nu numai considerându-l în seria numerică, ci și în privința energiei, cu care a luptat.

Inocențiu!... Inocențiu!... Nume magic, pentru cei ce te cunosc mai bine!

O de ai fi fost tu, nu martirul națiunii noastre române, nu apo-tolul sfintei noastre Uniri, ci eroul și martirul ori cărui popor cult, de când ar fi fost sĕrbătorită și eternizată memoria ta ridicându-ți-se un splendid și majestos monument!

Dar pentru noi nu-i prea târziu nici acum.

Tocmai de aceea pășim înaintea publicului român cu ideea acēsta, recomandându-o cu tōtă căldura, și fiind în firma speranță, că acela înțelegând scopul nobil ce trebuie urmărit prin acēsta, va și grăbi să se achite de datorința ce i-se impune în mod necondiționat față de niște intențiuni atât de sfinte. Căci ridicarea unui ast fel de monument nu e alt ceva, decât manifestarea cea mai învederată a prinosului de recunoștință și admirațiune ce datorim cu toții memoriei acestui bărbat epocal.

La cas contrar înse am arĕta cu toții cea mai grozavă indolență și cel mai păcătoș indiferentism; am călca fără genare datoria de respect și recunoștință, ce o avem față de unul dintre binefăcătorii nostri cei mai generoși. Atunci n'am fi vrednici de numele cel purtăm, n'am fi vrednici să fim odrasla unia dintre cele mai glorioase popōre ale trecutului, n'am fi vrednici de cât de disprețul tuturor.

Vor fi pôte și de aceia, cari vor crede și vor considera ideea noastră de productul unei însuflețiri momentane. Vor fi pôte și de aceia, cari ne vor considera și ne vor declara de niște utopiști și visionari.

Eū înse cred, că nu me înșel când susțin, că o atare aserțiune nu pôte fi sugerată de cât singur numai de un egoism prea mare și grosolan și de un indiferentism molatic pentru ori ce lucru bun și nobil. Tot asemenea și sĕrăcia adusă de cineva ca scusă și motiv pentru nereușirea acestei idei, nu e motiv și cauza justă, ci e numai o formă nevrednică de a-și acoperi indolența și lipsa totală de recunoștință, căci nu e sărac un popor, ce are două brațe vinjōse și voie de muncă, nu e sărac nici de cât un popor, ce are o inteligență mare, cultă și destul de bine situată materialicește. Dar ce și cerc eū să combat indolența

ăstor-fel de oameni, când îi combate tocmai în zilele noastre în un mod atât de elocuent și irefragibil curajul și tăria de voință a unui popor mic, care de ani întregi ține front una dintre celea mai însemnate puteri ale Europei și care prin faptele și vitejiile sale zice ore cum ăstorfel de oameni: „voește și vei putea.“ Nu putem avea pretensiuni ca fondul să crească până la suma recerută, pentru a să pută ridica acest monument, în scurt timp adecă numai în câți-va ani, ci fondul voim noi să crească încetul pe încetul prin contribuiri benevole cât de mici, și la un timp ore care ideea noastră tot să va realiza pe basa adevărului că: „picurii cu strop de strop, fac al mărilor potop.“

Noi cei de acum să facem începutul urmașii noștri îl vor continua și pôte alții îl vor isprăvi. De ar trebni ca procesul de augmentare al fondului acestuia să dureze chiar până la al 3-lea centenar al Unirii și numai atunci să se pôtă realiza întru toate ideea acésta, totuși nespūsă mângăiere am avea în inimile noastre, că întru cât a fost posibil ne-am împlinit datorința față de capetenia martirilor noștri.

Este de tot espicabil optimismul nostru în cazul de față. Căci nu putem presupune, ba avem convingere fundată că inteligența noastră română pe cum în trecut a dovedit un viū interes și o deosebită dragoste față de ori ce tendințe nobile, sprijinind cu căldură toate acțiunile și toți pași întreprinși pentru binele de obște; așa cu atât mai virtos nu va pregeta acum ași da tot obolul lor pentru sărbătorirea și preamărirea memoriei marelui nostru Inocențiu.

Ilustrul nostru cor archieresc, mândria și nădejdea noastră, cătră care ne îndreptăm în deosebi, apoi elita clerului, ba tot clerul acestei provincii metropolitane așa credem, că apelul făcut la bunăvoința și ajutorul lor, nu-l vor lăsa să sune în pustiū, ci va afla un viū răsnet în inimile lor pururea calde pentru atari fapte, și nu vor întârzia chiar de tot a-și dovedi iubirea și interesul pentru folosul fondului, care dorim să-și începă esistența cât mai curând.

Tinerimea noastră cultă, dar mai ales acea generație de oameni, cari azi mâne vor avé să iese în viață aducându-și aminte că ea trebuie să fie muncită pururea de gânduri mai ideale și să fie cuprinsă de un entusiasm sincer și puternic pentru ori ce lucruri și fapte mărețe, aieva să nu lase din mâna acest prilej atât de bun, pentru a pută dovedi că ea corăspunde perfect chemării sale.

Sperăm și rugăm preoțimea noastră română unită, dar mai ales cea din arhidieceasă, din care parte a fost ore când membrii ai acestei societăți ca să nu-și uite cu totul de — așa zicând — jurământul acela ce l'a pus în gândul său în unele momente de inspirațiune profundă, că ori când societatea acésta va fi avisată la sprijinul lor, îi vor tinde.

Êta dar că aceea socetate prin mine apellăză la ea rugându-o ca să răspândescă acésta idee în cercuri cât mai largi și prin toate păturile societății noastre române, făcându-o ast fel capabilă de a secera cât mai mult spiritele multimii, care cu dor ferbinte să alerge și cu dragoste să îmbrățișeze ideea acésta.

Contemplați ideea acésta, a cărei intrupare și realizare e un act înimos de

pietate și o manifestare a unui înalt sentiment de recunoștință și admirare, și apoi nu cred că inima să nu vi-se electrizeze și să nu se escite întrinsa un dor ferbinte și un îndemn sincer pentru a face tot posibilul în folosul acestui fond.

Generositatea și spiritul de jertfă ni-se impune tot dea una dar mai cu samă acum, când stăm în fața acestui act nobil de pietate, care e un puternic motiv de inspirațiune pentru toți cei ce pricep ce însemnă a te încălzi de focul nestîns al idealilor mari.

Ne place tuturor să ne mândrim cu noi și cu dragostea noastră față de biserică și națiune. Êta dar că tuturor ni-se îmbie ocasiunea cea mai escelentă pentru a ne putea valida și pentru a ne putea manifesta dragostea acésta.

O devisă să ne fie: „Monument lui Inocențiu Micu Klain!“

Blaș, la 26 Ianuariū 1902.

Eugen Pop Păcurar
teolog an. III.

HĂRTII VECHI.

(Fine.)

Extractus

Protocolli G. Congr. I. Cottus Temesiensis
3-a Septembris 822, Temesvarini celebratae
2383.

Ad Nr. 2116. de Processuum. pagorumque
Notariorum visitatione instituta, lectae sunt
relationes per ambos Vcomites praestitae;
e quibus comperto eo:

Coeteris exmissis

11. *Religionem Cultumque Divinum per Valachicam plebem adeo negligi, ut pauci admodum adultique tantum frequentent templa, potissimum caelia, et ruina foeda, ipsosque homines tanto magis obbrutescere necesse sit, quod et aptis ad informandum Parochis Magistrisque destituantur, et pubes nullam pene in scholis educationem recipiant.*

Dtum est: Adjunta haec Suae Excellentiae D. Metropolitanae Carloviczensi ea cum requisitione renunciandum esse: ut pro Sua Autoritate, congruis mediis occurrere dignetur, eo subjuncto, quod ubi Magistratuali Assistentia opus futurum sit, erga requisitionem à Concermentibus Protopresbyteris ea causa inviandis faciendam, defutura numquam sit.

În versiune română:

Estras

din protocolul Congregațiunii generale a
Comitatului Timișorei ținute la 3. Sept.
1822. în Timișóra.

2383.

La nrul 2116. s'a cetit raporturile făcute de
ambii vice-comiți despre visitațiunea făcută
a cercurilor și a comunelor notariail și
din cari, omise cele de omis s'a constatat:

11. *Cum că religiunea și cultul divin prin poporul Român așa tare se negligeză, că foarte puțin și numai cei mai bătrâni umblă la biserică, — cari sînt de altmîntrelea foarte slabe și deformate de ruina, — și că înșiși oamenii cu atât mai virtos trebuie să decadă, să se opăcescă, căci sînt lipsiți de parochi și de învățători apti pentru de a-i conduce, și cum-că pruncii în școle mai că nici o educațiune nu capătă.*

S'a decis: Că împrejurările aceste să se notifice Esceleției Sale Dnui Mitropolit din Carloveț cu aceea recercare, ca cu autoritatea sa în privința acésta să binevoescă a veni într'ajutor cu mijloce acomodate, cu

acel adaus: că unde va fi lipsă de asistintă magistratuale, aceea, la recercarea, ce e de a se face din partea Protopopilor concernenți, îndrumați la acésta, nici când nu se va denega.

Economie.

Soiuri noi de fasole. America centrală, unde se face foarte mult pentru îmbunătățirea tuturor produselor agronomice ne-a oferit deja foarte multe ameliorări, cari s'au introdus și pe continent. Cea mai recentă novațiune este ameliorarea fasolei prin așa zisele „bóbe de Lima și de unt“. Soiul acesta se deosebește în multe privințe de fasolea noastră europeană. Fasolea Lima nu se uscă în păstăi, ci numai bóbele se culeg vara prospete (pe jumătate cöpte) și se pun la uscare, ér ierna se consumă uscate, pregătite în multe feluri delicioase. Bóbele aceste sînt cu mult mai nutritive, mai gustose și recolta e cu mult mai bogată de cât la fasolea noastră, așa în cât e foarte recomandabil — autoritățile încă recomandă — să se cultive și la noi aceste soiuri superioare de fasole. Firma Wilhelm Mühle din Timișóra, despre al cărei catalog am vorbit în Nrul trecut, furnizează acest nou soi spre a-l încetațeni la noi.

Bibliografie.

A apărut:

„Semănătorul“, Nr. 8 cu următorul
sumar: Alb și negru, I. Gorun. — Trimiterea lui Hermes la Calipso, G. Coșbu. — Din caetul meu, Dionis. — Nostalgie (poesie), Gh. Iacovescu. — Căltuna (nuvelă), G. Moroianu. — Caragiale, II. Chendi. — Gonit (versuri), G. Iliș. — Închiderea Expoziției, Răspunsuri, Red. Numărul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an. Abonamente se pot face și la redacția foii noastre, trimițindu-se banii înainte cel puțin pe 1/2 an.

Max. W. Schroff: *Bilder aus Rumänien* übersetzungen aus V. A. Urechia und N. Gane. I. Band, Bukarest 1901. pag. 111 prețul 1 Leu. Cartea acésta, edată cu ajutorul Ligei culturale, cuprinde 7. novele de Urechia și 6. de Gane, cum și portretele acestora și s'a publicat cu scopul, ca să facă cunoscute produsele literare românesei lunei literare germane. Publicația întregă va consta din 12 volume, cuprinzând cele mai alese bucăți din scrierile poetice, dramatice și prosaiste apărute în literatura noastră. Volumul II. va cuprinde traduceri din Delavrancea și Vlahuță.

Dr. Traian Vuia: *Viitorul*, studiu politic, recipărare din „Drapelul“. Lugos 1902. Enumără factorii, cari schimbă starea generală a omenimii și determină rolul ce aceia îl va lua în viitor. Se estinde pe 28 pagini. Prețul nu e indicat.

„Revistă Ilustrată“, beletristică și literară, apare în Bistrița în fie care lună de două ori. Redactor: Dr. Victor Onișor. Abonamentul 8 cor. pe an. Nr. 1. anul V. are următorul cuprins: Cătră onorații cetitorii, de Dr. V. Onișor. — I. N. P.: Litera A (poesii de Carmen Sylva). — Dr. V. Moldovan: Ciripituri. — Autorul după mörte. — I. S.: Epigrame. — I. Nițu Pop: Cause mici efecte mari (humorésca). — ? : Unei copile, (fragment). — T. A. Bogdan: Descăntece de dragoste de „Anul nou“. — Găcitură de șah. — Cronica. — Ilustrațiuni: Un vinător din Bucium-șasa. O nevastă din Bucium. Ciubărarii.

Dr. Ambrosiù Chetianu: **Geografie** pentru clasa I. gimnasia și reală. partea I. Ungaria. Blaz 1902. prețul 1 cor. Manualul pregătit după cei mai noi plan ministerial și cu deosebită considerație la înțelegerea elevilor. e scris în un stil ușor și la înțelesul băștelor.

Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750. făcută de vicarul episcopesc Petru Aron și publicată de Dr. Augustin Bunea, canonic mitropolitian. Sibiu 1901. Costă 1 cor. + 10 fl. porto și se poate procura de la Basmul antor Dr. Augustin Bunea în Blaz.

Ben Hur, de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 2 cor. 90 b. Blaz. Tipografia seminarului arhidieceasan. 1898.

Henry Bolz: Tragedia Calvarului tradusă de membrii societății de lectură „Inocențiu Mien Clain” a teologilor din Blaz. Edit. societății. pag. 287, prețul 2 corone.

Posta „Unirii”.

E. D. în T. Încep u'iam ceit'io, în numărul viitor ve vom comunica rezultatul.
I. B. în B. Regretăm, dar nu publicăm predica pentru cazul acela sau fi siliți să dăm un suplement omiletic. Manuscrisul vă stă la dispoziție.
Dr. S. în B. Îți voi scrie privat. Ar trebui să ne înțelegem asupra multor puncte. Așteptăm deci scrisoarea.

Orla. Mulțumită pentru aducere aminte.
P. B. în V. J. Cosești de munte s'a optit în sborul s'ei la noi chiar. Mulțumite sincere.

Sibi ne prea neckesece, îi vom pedepsi. Am primit și achitan abonamentele plătite de la:

Tandă-Szilag pe 1900 și 1901 sem. 1. *Soră* (Alba-Julia) pe 1901. *Oravitz-rom.* pe 1901 sem. 2. și 1902 sem. 1. *Milapél* pe 1901. *Bucurda-sin.* ve 1898. *Subcetate* pe 1901 sem. 2. *Chirvaș* pe 1902 sem. 1. *Cianul-deert* pe 1900. *I. S. Somnata-mare* pentru 7 parochii pe 1901 sem. 2. La ocaziune bine-venită, ni-ar plăre bine se scim, pentru carl anume. *Somogled* pe 1901 sem. 1. *Imbuz* pe 1902 Januară - *Martie*. *Petrova* până în 1 Martie 1893. *Assinap* pe 1895 sem. 2. și 1899 sem. 1. *Agderbici* pe 1895 Octbre-December și 1896 Januar-Septembrie. *Chicind* pe întreg 1902. *Vida* pe 1901. *Sânt-Ioana* pe întreg 1902. *Corba* pe 1900. *Borgo-Bistria* pe 1900. *Sălmag* pe 1899 sem. 2. 1900, 1901 și întreg 1902. *Dr. I. P. Lugos* pe întreg 1902. *Gortia-dejos* pe 1901 sem. 2. și 1902 sem. 1. *Kis-Sajó* pe 1902 sem. 1. *Alsó-Szapor* și 1896 și 1897. *Bucova* pe 1898, 1899 și până în 1900 și Januar. *Bucurda-gră-nodă* pe 1896. *Indol* pe 1895 până la finea an 1898. *Ighiz* pe 1900 sem. 2. și 1901 sem. 1. *Săntimbru* pe 1901. *Siboga-de-jos* pe 1902 sem. 1. *Erta* pe 1902 sem. 1. *K. Toza* pe 1900 sem. 2-lea. *Uda-superioră* pe 1899 sem. 2. și 1900 sem. 1. *Siria* pe 1901 sem. 2. și 1901 sem. 1. *Porumbacul-înțor* pe 1896. *Lugos* pe 1898, 1899 și 1900. *Kolozs-Berza* pe 1898 sem. 2. *Frații Oras* în America, pe 1901 sem. 2. și 1902 sem. 1. *Szilagy-Kövesd* pe 1896. *Krivak* Baie Kopernik 26, pe 1902 sem. 1. În zilele acestea vom răspunde și la recerarea din 26/12 00. *Desmir* pe 1902 sem. 1. *Szombatsky* pe 1901. *Farkasro* pe 1897 sem. 1. *A. B. Sintelé*. Permit cu mulțumită. Întrebărei stă răspuns separat. La Drighiu dispuns să se trimită din 1 Iuliu 1901, de cumva vom mai ave numărul complet. *Sind* pe 1900. *Corpade* pe 1900 și 1901. *Acsintz* pe întreg an. 1902.

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domsa.

Viena I. Kohlmarkt 2. „la porumbul alb“.

recomandă

ornatele sacre, pregătite strict după ritul grec, ca de es. falone, diaconale, sticharii, saccos, omofor, epigonation, mitre, mandii, plascanice, baldachine, prapori etc. cum și toate utensiliile și vasele sacre de metal, ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dicheriu, cadelnițe, candel, sfesnice, candelabre etc. toate pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrică.

Cataloge ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

Fundat în anul 1789.
ERNEST KRICKL & SCHWEIGER

liferanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătăsa și ornamente sacre,

(52) 8-10

Tipografia Seminarului arhidieceasan.

Alexandru Gratzel

Comisionar pentru Venerabilul Cler catolic
Vienna I. am Lugeck Nr. 3.

Recomandă artiștii s'ei speciali:

Tamăia Aegyptiană din anul 1901

- I. Specia cea mai nobilă, produsul ultim, mărgăritare cu miroslul cel mai plăcut. H. 1-48 un kilo
- II. Stropi fini, miroșiori albi un kilo H. 1-15
- III. Bucăți mari miroșitoare, curate un kilo H. -70

Aparatul „Luminel Veoînice”

Patent Gullion din Paris.

Singur acest Aparat dă o „lumină veoînică” și gură, care arde neîntrerupt de 6-14 ori câte 24 ore cu o flacără frumoasă și nișită.

- Candela pentru olei din sticlă roșie. H. 1-20 rubin, vință ori verde
- Filti-patent pentru un an întreg Nr. 0, 1, 2, 3 ori 4 H. 1-40
- Acoopermint aurit. H. -70
- Strecurătoare pentru olei cu bambac H. -18
- Pedestal în rezervă din metal. H. -12
- Clin de alamă și lemn H. -60

Pe lângă acestea o candală roșie, vință ori verde în rezervă. H. 1-20
1 Sticlă de olei pentru primă folosire. H. -54
1 Lădiuțe de transport și rambursă. H. -96

Olei pentru Aparat din 1901.

Oilei mei pentru Aparat se pregătesc anume pentru mine din cea mai bună rapită ungură, și să depune în nișce rezervore anume pregătite câte 6 8 săptămâni ca olei crud, apoi după o patență duplu rafinat se aședă prin o strecurătoare de bambac în vase, prin ce primesc o fireță extraordinară

Pentru un an întreg.

- 23 kile de olei pentru Aparat à 54 cr. H. 12-42
- 1 Sticlă impletită pentru 26 lire. H. -210
- Transport la gară și rambursă. H. -30

Suma H. 14-82
Pe lângă acestea o cogară pentru transport. 50 cr.

Lampe bisericesci pompoșe

pregătite după desamurile unor artiști academici, forte frumoș și solid încastrate, aurite. H. 50-

Lampe pentru biserică mai mari

Sforă pentru lampe din căneșă roșie înălț în o lungime de 10 metri cu 6 globuri și ciucuri. H. 8-80

Luminii din oeară fină veritabilă

fără amestecarea altor materii 1 kilo H. 2-75 cu următoarele mărimi:

1 kilo	à 1	à 2	à 4	à 6	à 8	à 12
cu lung. g	118	96	79	66	56	47
cu gros. g	3 1/2	2 1/2	2	1 1/2	1 1/2	1 1/2

Luminii bisericesci noi exelente

4-10 kile à fl. 1-55 de la 10 kile în sus à fl. 1-50								
1 kilo	à 1	à 2	à 4	à 6	à 8	à 12	à 16	
Mărimis:	lung. g	gros. g	lung. g	gros. g	lung. g	gros. g	lung. g	gros. g
cu lungim.	118	88	80	72	46	58	44	53
de	3 1/2	2 1/2	2	1 1/2	2	1 1/2	2	1 1/2
cu grosim.	2 1/2	2 1/2	2	1 1/2	2	1 1/2	2	1 1/2
de	35	39	39	39	39	39	39	39

Sistem de ceară sistem francez pentru aprinderea luminelor, care arde frumos și nu stropesc, în rotile de 5 m. costă H. -24
Corn de aprins și stins
de ceară sistem francez. H. 1-20

Sonerie armonică

Cu 4 clopoței în acordul cel mai curat. H. 6-
Cu clopoței mai mari și mai fini. H. 8-
Cadelniță și naviuță. H. 17-

Sticlute de cristal

pentru vin și apă, în formă forte artistică H. 1-60
din cristahali cel mai curat, părechea. H. 1-80
Mai mari, părechea. H. 1-80
Aurite, părechea. H. 1-80

Aparat de obiectele art înținate literare ori ce

articlei pentru biserică și garantat pentru bunătatea ori cărți marje trimise de mine.

Cu distincă stință:

Alexandru Gratzel m. p.

(49) 9-10